

Too Smart for Your Own Good Parshas Shemini / Parshas Parah 5771 @ CBY

(1) מסכת מגילה דף ז עמוד ב (ע"פ ליקוטי שיחות¹, חלק לא, עמ' 177-183)

אמר רבא: מיחייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי. רבה ורבי זירא עבדו סעודת פורים בהדי הדדי, איבסוס, קם רבה שחטיה לרבי זירא. למחר בעי רחמי ואחיה. לשנה אמר ליה: ניתי מר ונעביד סעודת פורים בהדי הדדי! אמר ליה: לא בכל שעתא ושעתא מתרחיש ניסא.

(2) ויקרא (שמיני) – פרק י, פסוקים א-ב

א וַיִּקְחוּ בְנֵי אֶהֱרֹן נָדָב וַאֲבִיהוּא אִישׁ מִחֶתְתּוֹ, וַיִּתְּנוּ בָהֶן אֵשׁ, וַיִּשְׂמֹו עָלֶיהָ קְטֹרֶת; וַיִּקְרִיבוּ לִפְנֵי ה' אֵשׁ זָרָה אֲשֶׁר לֹא צִוָּה אֹתָם. ב וַתִּצַּא אֵשׁ מִלִּפְנֵי ה' וַתֹּאכַל אוֹתָם; וַיָּמָתוּ לִפְנֵי ה'.

(3) רש"י ויקרא פרק י פסוק ב

ותצא אש - רבי אליעזר אומר לא מתו בני אהרן אלא על ידי שהורו הלכה בפני משה רבן. רבי ישמעאל אומר שתויי יין נכנסו למקדש, תדע שאחר מיתתן הזהיר הנותרים שלא יכנסו שתויי יין למקדש. משל למלך, שהיה לו בן בית וכו', כדאיתא בויקרא רבה:

(4) אור החיים הקדוש – פרשת אחרי מות (פרק טז, פסוק א)

...דבר ה' למשה דרך מיתתן שהיתה על זה הדרך בקרבנתם לפני ה' פירוש שנתקרבו לפני אור העליון בחיבת הקודש ובזה מתו, והוא סוד הנשיקה שבה מתים הצדיקים, והנה הם שוים למיתת כל הצדיקים, אלא שההפרש הוא שהצדיקים הנשיקה מתקרבת להם ואלו הם נתקרבו לה, והוא אומרו בקרבנתם לפני ה'..

(5) מסכת עירובין דף סה עמוד א

אמר רבי חייא כל המתישב ביינו - יש בו דעת שבעים זקנים, יין ניתן בשבעים אותיות, וסוד ניתן בשבעים אותיות, נכנס יין יצא סוד.

(6) שפת אמת – פרשת שמיני, שנת תרל"ו

בשם אמו"ז ז"ל ע"פ "אשר לא צוה אותם". ללמוד כי העיקר כח כל מעשה האדם מצד ציווי ה'. כי כל שכל אדם בטל לכח זה. והנה נדב ואביהוא היו צדיקים גדולים ועשו לשם שמים רק שהי' חסר הציווי. ויש ללמוד קו"ח מדה טובה מרובה אי"כ מי שעושה רצון הבורא אף שאינו יודע טעם הדבר לעשותו בכוונה רצו"י. הרי זה הכח מצד פקודת ה'. כמאמר אשר קדשנו במצותיו וצונו. כח ציווי זו חשוב מן הכל. וי"ל מ"ש שתויי יין נכנסו כי השגת הטעמים נק' יין יינה של תורה. אעפ"כ צריך להיות רק בפקודת המלך. ולאשר השגתם גבר להם לעשות גם אשר לא צוה ה' נקי שתויי יין נכנסו. ועפ"י נפרש "טובים דודיך מיין". כלומר התדבקות והתקרבות ה' אשר קרבנו אליו טובים מכל השגת שכל האדם.

(7) אור גדליהו – פרשת שמיני, עמ' כד, הגהה #9 (ר' גדלי' הלוי שארר זצ"ל)

והעולם מפרשים מה שכתוב "הגדלת על כל שמך אמרתך" (תהלים קלח, ב) כי גדול מכל הכוונות והשמות הוא "אמרתך" – היינו, לעשות את ציווי ה' מפני שכן צוה.

¹ הרבי מנחם מנדל שניאורסאהן מליובאוויטש זצ"ל

8) שפת אמת – פרשת שמיני, שנת תרל"ט²

...וזהו ענין אמרם ז"ל שתויי יין נכנסו למקדש כי הרי אמרו שהורו הלכה בפני רבן א"כ נראה שכוונו להלכה אמיתית. אבל ההלכה רק עפ"י התורה וציווי מרע"ה שר התורה כמ"ש בכ"מ הלכה למשה מסיני. והם כוונו הטעם וההלכה בלי הציווי ונחסר להם עיקר כח התקרבות שהוא בכח הבורא ית' שקדשנו במצותיו ע"י התורה...

9) רש"י ויקרא פרק י

(יב) הנותרים - מן המיתה. **מלמד שאף עליהם נקנסה מיתה על עון העגל**, הוא שנאמר (דברים ט כ) ובאהרן התאנף ה' מאד להשמידו, ואין השמדה אלא כלוי בנים, שנאמר (עמוס ב ט) ואשמיד פרו ממעל, ותפלתו של משה בטלה מחצה, שנאמר (דברים ט כ) ואתפלל גם בעד אהרן בעת ההיא:

10) משך חכמה – פרשת ויקהל (לה:לא)

ראו קרא ה' בשם בצלאל (בן אורי) בן חור למטה יהודה וכו'. **הענין דמסירת נפש צריך להיות שלא בחקירה והתחכמות יתירה**, ויהודה מסר עצמו בים במסירות נפש, כמו דאיתא בתוספתא דסוטה, וכן חור מסר עצמו בעגל. דהחקירה תעכב [ברצון פנימי] מלמסור נפשו על קדוש השם יתברך כעדות יעב"ץ החסיד. **לכן אמר שבעבור זה שלא חקרו ולא נתחכמו יותר מדי, לכן "וימלא אותו בחכמה ובדעת וכו'"** והבן.

11) מלחמות יהודה – פרשת שמיני, עמ' מז (ר' מרדכי יהודה לוברט זצ"ל³)

ויש לפרש שאין כאן סתירה בדברי רש"י, אלא הדברים משלימים זה את זה, כי הא בהא תליא, עון העגל היה השורש לזה שנכנסו שתויי יין למקדש...וע"פ רעיון זה י"ל לאידך גיסא, דמיתת נדב ואביהוא היתה עונש מדה כנגד מדה על מעשה העגל. כי אהרן לא נהג במעשה העגל כמו חור שעזב את כל החכמה ומסר נפשו למיתה, אלא היו לו הרבה מחשבות וחשבונות בענין זה...**ויתכן שהנהגה זו של חכמה ותבונה במקום שדרושה מסירת נפש ואמונה תמימה, היא היתה השורש שגרם לבניו נדב ואביהוא להכנס שתויי יין למקדש**, כמו שמפרש השפ"א, שחמתם והשגתם גברה לעזוב את התמימות ולעשות אשר לא צוה ה', ומשום כך התחייבו מיתה.

12) דבש השדה – אות נה

שמעתי מאדמו"ר שיחי', ע"פ "וכל חכם לב בכס יבואו ויעשו כאשר צוה ה'" (שמות לה, י). שהכלל הוא, **שהחכמה הגדולה שבכל החכמות הוא שלא להיות חכם כלל, רק לעשות כאשר צוה ה' בלי שום חכמה בעולם וד"ל.**

13) רש"י - יתרו (כ:א) [ע"פ ספר בית יצחק, חלק מב, עמ' תעו-תעז, ר' מנחם גנק שליט"א]

את כל הדברים האלה - מלמד שאמר הקב"ה עשרת הדברות בדבור אחד, מה שאי אפשר לאדם לומר כן.

² וע"ע שנת תרמ"ז ד"ה בענין שאמחז"ל, ושנת תרנ"ט ד"ה בפסוק אש זרה
³ מגדולי תלמידי ישיבת חכמי לובלין וחשובי חסידי גור

14) שיח שרפי קודש – פרשת פרה, אות ג (חלק עה"ת שבת ומועדים, עמ' רכה)

פ"א בשבת פ' פרה, סיפר הרה"ק ר' העניך מאלכסנדר זי"ע את המעשה שהי' בשנים קדמוניות. אשר בישוף אחד גזר ואמר שרוצה לעמוד על הויכוח עם היהודים. והכינו זמן על יום המוגבל שיבא אחד בשליחות היהודים לעמוד עמו על הויכוח. ואם היהודים ינצחו דמיו בראשו לעשות עמו כרצונם. ואם הבישוף ח"ו נוצח, יעשו עם היהודים כרצונו להרוג ולאבד ח"ו. וגזרו היהודים צום ובכי ומספד. ובא איש אחד פשוט מהמוני עם ואמר אל היהודים שאל ידאגו כלום. שהוא יעמוד על הויכוח עם הבישוף. ובעזהשי"ת יהי' תשועה גדולה. והנה הבישוף הכין בימה על זמן המוגבל וקיבץ כל מלכים ושרים שיעמדו גם המה לשמוע מי ינצח. ויבוא האיש יהודי פשוט מהמוני עם הנ"ל ושאל שאלה להבישוף לאמר לו הפי' של "איני יודע" והשיבו הבישוף איך וויס נישט, ויהי כהשמעם כל העומדים סביבו שהבישוף אומר בפה מלא איך ווייס נישט דחפיהו מעל הבימה והרגוהו. כי הם לא היו יודעים שהפי' של איני יודע הוא איך ווייס נישט בלשון אשכנז. רק שהיו סוברים בדעתם שהבישוף אומר איני יודע לפרש, לכן הרגוהו. ואח"כ שואלים לאיש הנ"ל וכי איך עלה על דעתך דבר כזה בדברים אלו לנצח את הבישוף? והשיב שהוא קרא בעברי דייטש וראה שכתב שם על איני יודע איך ווייס נישט. ואם העברי דייטש לא ידע, בודאי הבישוף הזה טמא ומטומא לא ידע. ועל מעשה זו אמר הרה"ק דראינו שמן איני יודע בא ישועה גדולה לישראל. ופרה אדומה הוא ג"כ ענין סוד איני יודע ויכול כל או"א לבוא לידי ישועה ע"י ענין הנ"ל, והבן כי עמוק הוא.

15) שיחות חכמים – דברי צחות ואמרי נועם באגדה, עמ' טז⁴ (ר' ראובן מרגליות זצ"ל)

הרב הקדוש מפרשיסחא זצ"ל אמר: ישנם שלש מידות שהן טובות רק כשכולן יחד באדם אחד. הן גוט פרום און קלוג (טוב, דתי וחכם), מי שהוא גוט לבד יוכל לבוא לידי נאוף, פרום לבד לאכזריות וקלוג לבד לאפקורסית אבל ביחד הן המידות ההכי טובות, גוט וגם פרום וגם קלוג, וזה מנרמז בפסוק "טוב וְיָחִיל וְדוּמָם לתשועת ה'" (איכה ג, כו), טוב – גוט, יחיל – פרום, ודומם – קלוג כי סייג לחכמה שתיקה, ואז כדאי לישועת ה'.

⁴ הוצאת בית מוריה (תשס"ט)